

UNIVERSUL COPILOR
No 48 ANUL IV.
LEI 5.

CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
INTERESANTĂ REVISTĂ
SĂPTĂMÂNALĂ PENTRU
COPII.

Tudorică și Andrei se pregătesc pentru alte aventuri

MIERCURI 21 NOEMBRIE

NUMARUL 5 LEI

IN STRAINATATE

:-: D U B L U :-:

UNIVERSUL COPILOR

REVISTA SAPTAMANALA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BREZOIANU 9-11, - BUCUREȘTI

PREȚUL ABONAMENTULUI

PE UN AN 200 LEI

PE ȘASE LUNI

:-: 1 0 0 L E I :-:

O LECȚIE DE GRAMATICĂ

CRIN

de I. Basarabescu.

Depart, în spre Japonia, într'o țară minunată, regele de acolo, Nor cel Mare, avea un fiu, un copil de doisprezece ani, căruia îi plăcea smeul și, fiindcă el era unicul fiu la părinți, regele Nor îi împlinea toate dorințele. Punea servitorii să-i facă smeie mari și mici, din patru, din opt, cu rotogoale, turcești, jucătoare și frumoase. Ingrădise o curte mare, cât două maidane, numai pentru el. Și copilul alerga toată ziua la soare, vâjiitoarea smeului nu mai înceta nici noaptea depe cer, iar băeții din apropiere stăteau cu gura căscată, privind în sus la smeul fiului lui Nor cel Mare. Nici unul n'ar fi îndrăznit să și-l înalțe pe al său, încât prințul se minună cum în tot orașul, numai dânsul e cu smeul.

Dar, într'o zi, un băiat de muncitor, un copil ce purta un nume de floare, Crin, cuteză să se potrivească fiului de rege; înălță un smeul dintr'o coală, alb, curat și jucător. Fiul lui Nor nu numai că nu se supără de aceasta, ba încă trimise răspuns lui Crin: „că face incurcare pe luate?”

Fiul muncitorului, mișcat de această provocare, însă mândru și încrezător în sine, primi și începu a-și da smeul într'o parte, din ce în ce către smeul regesc.

Sfoara lui Crin era subțire și putredă fiindcă băiatul n'avea bani să-și cumpere alta mai bună; pe când a fiului lui Nor era trainică și nouă, așa că dela întâia smucitură, smeul lui Crin fu luat de fiul regelui. Atât de mulțumit a fost acesta de biruință, încât făcându-i-se milă, chemă pe Crin, îi dăte înapoi smeul și-i dăruie și câți-va bani dela dânsul. Crin, deși umilit, primi darul regal și, cu banii căpătați, își cumpără sfoară bună; iar a doua zi, când își înălță smeul, primi dela fiul lui Nor, acelaș răspuns; „facem incurcare pe luate?...”

Deastădată, Crin, care era dibaciu mânuitor la jocuri, se purtă vitejește și luă smeul regesc mai neatins și aproape cu toată sfoara. Fiul lui Nor aștepta ca la rândul său Crin îi va aduce înapoi smeul; însă copilul din popor le strânse frumușel pe-amândouă și o porni liniștit acasă.

Aceasta supără foc pe micuțul prinț, care porunci să i se aducă îndată pe semețul potrivit. Crin însă, când sosi, iată ce-i răspunse, cu glas plin de sfială:

„Înălțime, învoeala a fost pe luate. Tu, ieri, când mi-ai înapoiat smeul, și-ai călcat cuvântul tău de rege. Ai făcut rău. Astăzi, dacă și-l înapoiez, îți calc și eu acest cuvânt. Aceasta n'o pot face. Pedepsește-mă,

ia-ți-l cu sila, ești puternic. Eu însă, nu-ți dau smeul, nu-ți nesocotesc porunca”.

Atunci regele Nor, care era față la judecată, ascultând răspunsul înțelept a lui Crin, mirat de atâta minte la un copil de muncitor, îl chemă la sine, îl mângâie și-i făgăduie că-l va ține cu cheltuiala sa până la sfârșitul învățăturii; iar pe fiul său, pe prinț, îl pedepsi pentru nechibzuința lui.

Crin ajunse om mare în țara aceea, pentru că știut este: „Singura comoară la copii săraci e înțelepciunea lor”.

INSEMNĂRI GRAMATICALE

1. *Cuvinte neschimbătoare.* Cuvintele: departe, în, spre, într', de, acolo, și, fiindcă, la, să, din, cu, numai, pentru, nu, mai, nici, depe, iar, în, sus, cum, încât, dar ș. a., rămân întotdeauna neschimbate, și de aceea se zic *cuvinte neschimbătoare.*

2. *Adverbul.* Unele dintre cuvintele neschimbătoare lămuresc înțelesul unui verb oarecare și de aceea se numesc *adverbe* (adică se pun pe lângă verbe). Sunt adverbe de loc, ca: aici, undeva, pretutindeni, jos, înainte, împrejur, afară, înăuntru, dincolo, nicăieri.

Alte adverbe arată timpul când se petrece lucrarea, starea sau firea arătată de verbe. *Adverbe de timp* sunt: azi, ieri, mâine, poimâine, deunăzi, odinioară, cândva, apoi, adeseori, întotdeauna.

Alte adverbe arată modul. *Adverbe de mod* sunt: bine, drept, strâmb, așa, astfel, degeaba, oricum, înadins, împreună, mult, puțin, destul, deloc, da, nu, ba, negreșit, prea foarte, doar, abia, tare.

3. *Prepoziția.* Alte cuvinte neschimbătoare fac legătura între două vorbe, bunăoară un verb și un substantiv. Aceste cuvinte se numește *prepoziții*, cum sunt: a, la, de, cu, în, pe, pre, până, peste, fără, către, sub, pentru, lângă, din (prepoziții simple); din, desde, dintre, printre, dela, fără de, încotro, împotriva, (prep. compuse).

4. *Conjucția* este altă vorbă neschimbătoare, care leagă două propozițiuni sau două părți de acelaș fel ale unei propozițiuni. Cuvintele: și, ca, să, dacă, sau, nici, însă, dar, ci, ori, căci, fiindcă, așa dar, deși, cu-toatecă, pentrucă, par'că, prinurmare, de aceea, ș. a., sunt *conjucțiuni.*

5. *Interjecția* este o vorbă neschimbătoare care arată o bucurie, un țipăt sau strigăt, ori suferință și spaimă. Cuvintele: ah! oh! tii! vai! valeo! ura! sunt *interjecțiuni.*

De ținut minte: 1. Adverbul, prepoziția, conjucția și interjecția sunt cuvinte neschimbătoare.

2) Sunt 10 feluri de cuvinte (adică părți ale vorbirii); *substantive, adjective, articole, pronume, numerale, verbe, adverbe, prepozițiuni, conjucțiuni și interjecțiuni.*

Primele șase sunt schimbătoare, iar acele patru dela urmă sunt neschimbătoare.

(Din Cursul de prep. p. Șc. Normală) de Pant. Diaconescu.

DOBROGEA NOASTRA *)

O, Dobroge frumoasă ce-ți scalzi în apa mării
Privirea ta senină spre-albastru 'ntins al zării,
Tu ești și-ai fost a noastră, și-a noastră vei rămâne,
Căci noi te apărăm de hoardele păgâne!

Trecut-a azi mânia ce ți-au făcut vecinii.
Robiți de bogăția-ți, râvnesc și-acum vecinii;
Dar cine-ar fi vrăjmașul să-ți calce sfânta glie.
Iși va găsi mormântul la tine pe vecie.

Ești colț de rai, căci, Doamne, în care țară oare
Se mai găsesc priveliști atât de scilpitoare?
Pe-al apelor talaze, luciri de-argint curat
Revarsă raza lunii sub cerul instelat.

A noastră ești Dobroge, iar Dunărea ce-ți udă
Cu valurile-i repezi atâta veche trudă,
Mai freamătă și astăzi de chinul tău nedrept
Și-atâta nepăsare ce-a fost pe malu-i drept.

O, scump pământ, în care nu vom uita nici unui
Măreața amintire ce ne-au lăsat străbunii:
Trofeul și Ovidiu și Valul lui Traian,
Și gloria trăită de geniul roman.

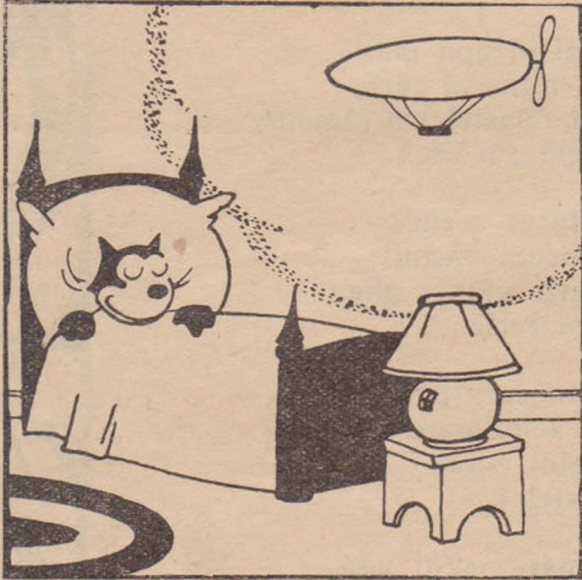
Și câte tu văzut-ai! Dac'ar putea ne-ar spune
Povestea ta frumoasă albastrele genune,
Ce zac sub clocotirea nestăpânitei mări
Și-ascund în funduri negre, trecutele iertări.

Ai fost, ne ești și fi-vei atât de scumpă nouă;
De-aceea ruga noastră-i curată ca o rouă, —
Și'n binecuvântarea Atotputerniciei,
Să înflorești de-apururi sub steagul României.

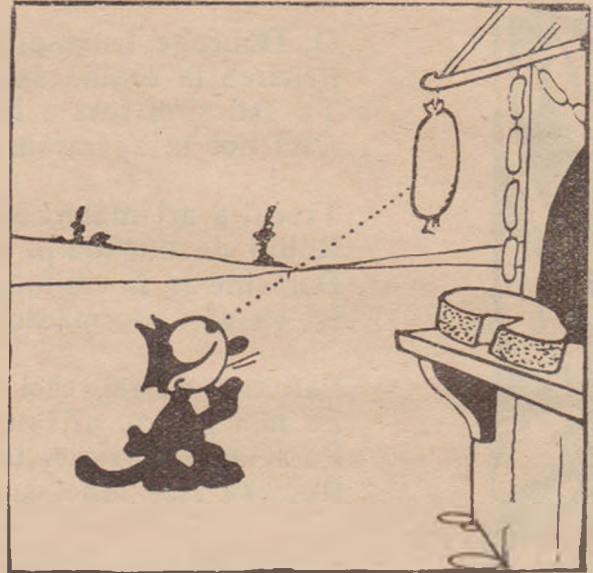
Maria I. Văleanu.
Învățătoare
Șarighiol Jud. Tulcea

*) În ziua de Duminică 28 Octombrie 1928, s'a sărbătorit la Constanța împlinirea a 50 de ani dela desrobirea Dobrogei de sub jugul turcesc, de către oștirea română. Sărbătoarea a fost mai mult de cât impunătoare. Toți reprezentanții de sânge ai României de azi au fost acolo: oameni de stat, înaltul cler, popor din toate ținuturile românești. Suflul dragostei de țară se revărsase pe întinsul acestei vechi provincii a strămoșilor noștri: Romanii!

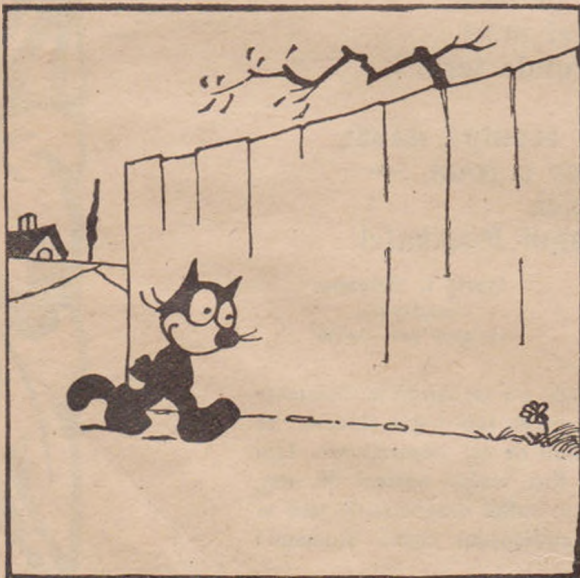
Minunatele isprăvi de călătorie

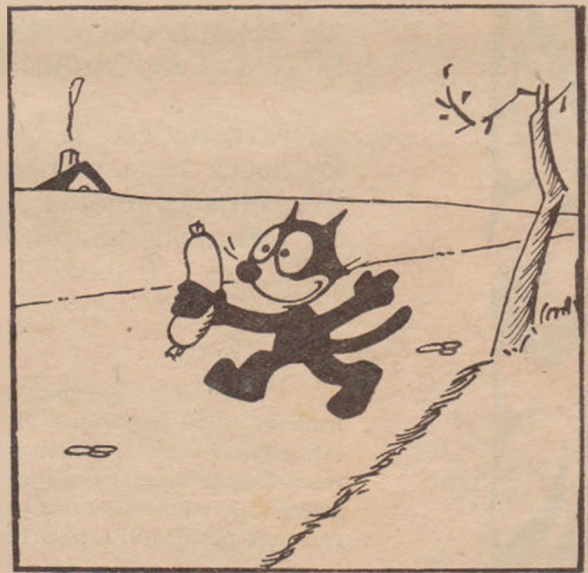
1) Doarme-adânc cotoiul vesel
Mușunache cel vestit...
Pânza visului se țese
Lin, pe corpu-i adormit.

3) Și cum n'are dirijabil,
A pornit prin târg hoinar,
Dibuind un admirabil
Caltaboș la măcelar

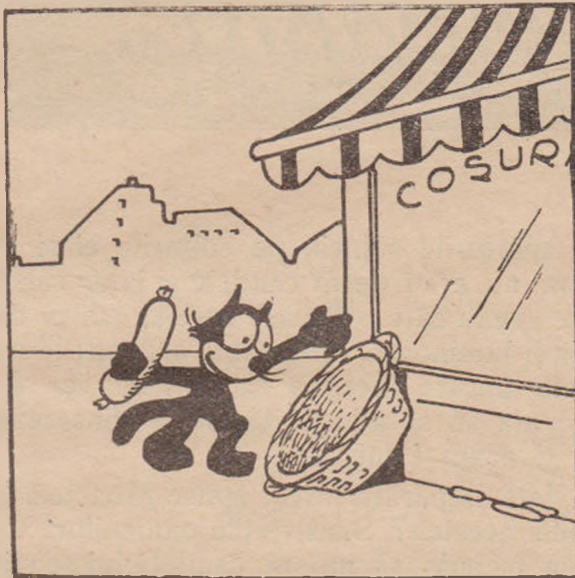
2) Și se face-așa că-i vine
Gust de om civilizat,
Să'ntreprindă sboruri pline
Prin văzduhul azurat.

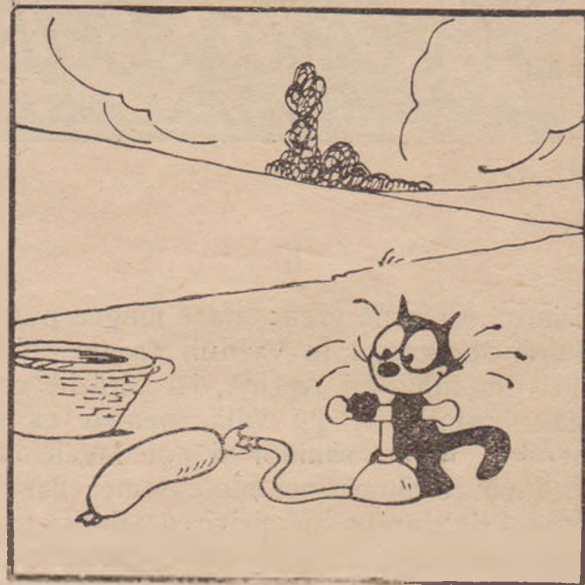
4) L'a furat într'o clipită
Ca un hoț obișnuit,
Și cu marfa șterpelită
Un bun plan a născocit

ale lui Mușunache - cel - vestit

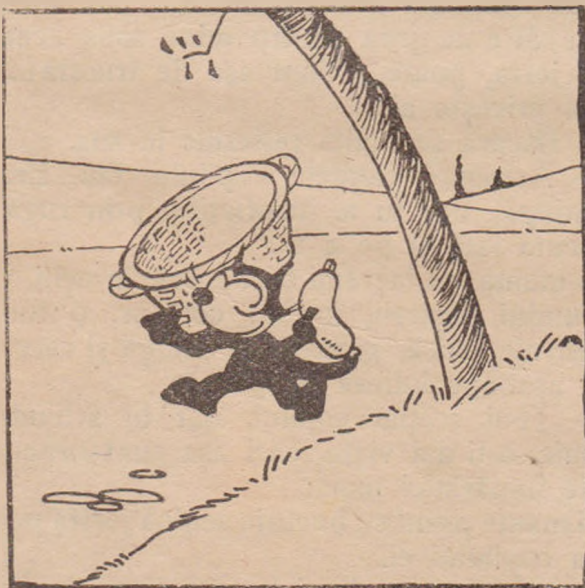
de A. PETRESCU.

- 5) După aceia încă-o treabă
De năstrușnic a făcut:
A furat un coș, și'n grabă
El o șterse nevăzut.

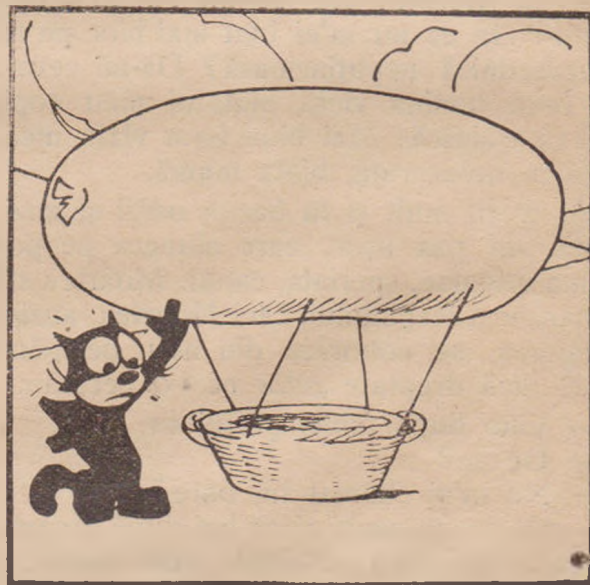

- 7) Cu o pompă, Mușunache
Cartaboșul îl crescă,
Că ai zice cum că sac e,
Nici de cum ceeace fu.

- 6) Cale lungă dânsul are
Pân' să afle adăpost,
Ca să-și pue'n aplicare
Planul lui cu tâlc și rost.

(Va urma)

- 8) Și umflat cu aer, iute
El îl leagă de cel coș,
C'ai jura c'au fost văzute
Amândouă 'n târg la moși.

(după Cor. d. Piccoli)

(Urmare)

II

E iarnă. O iarnă grea; afară ninge puternic și fulgii se roteau în văzduh ca un roi de fluturi din luna lui Aprilie, iar străzile cetății păreau împodobite cu vată, pentru ca pașii oamenilor, tălpile săniilor și potcoavele cailor să nu turbure tihna unei biete femei, care stă, înebunită de durere, cu privirea ațintită în gol, la căpătâiul unui leagăn, unde zăcea un biet copilaș.

În casă e frig. Afară ninge și se aud sunetele zglopii ale clopoștelor dela săniile ce străbat cetățuia.

S'a întunecat de mult și toate felinarele s'au stins.

Și iată, numai o singură luminiță clipește la un geam. E casa acelei sărmane femei care se se roagă mereu, pentru sufletul bietului copil, care zace fără suflare.

— O, Moarte! De ce mi l-ai luat așa de vreme? De ce nu m'ai luat mai bine-pe mine, o nevrednică neputincioasă? Dă-mi ceva să-i pot reda lumina vieții bietului meu copilaș! Fă-l să trăiască! Mai bine i-am viața mea, se tânguia, îndurerată, biata mamă.

Nu trecu mult și în bezna odăii se auzi, de odată, un pas ușor, care aluneca pe podea. Mama întoarse, speriată, capul. Moartea stătea la marginea leagănului, căci Moartea, auzindu-i plângerea, se coborâse din nou pe pământ, ca să facă dreptate celor ce i-o cerșeau.

— Vino după mine, glăsui ea.

— De ce?

— Nu m'ai chemat tu, oare?

— Mama nu șovăi și se luă după Moarte. Și merseră împreună multe zile, străbătând munți și văi; se coborâră apoi în fundul unei gropi și se afundară într'o peșteră lungă. La sfârșitul ei, o stâncă grea se întoarse în țâțâni și ei merseră așa, încă multă vreme în întunec.

Deodată ajunseră într'un fel de peșteră luminată de mii și mii de luminiți. Se părea că toată peștera era captușită cu ele.

În spărturile stâncii, pe colțurile ei și chiar pe jos, nu erau decât candelă și iarăș candelă. Unele aveau câte o flacăra care se înălța drept în sus și luminoasă, altele abia ardeau; la unele din ele flacăra începea să pâlpaie, iar altele erau gata să se stingă. Unele se stinseseră de mult și acum fumegau.

— Iată împărăția mea, spuse Moartea. Vezi luminile acestea? Sunt viețile oamenilor. Când un om trebuie să moară, candela lui se stingă și atunci mi se face cunoscut sfârșitul lui, iar mă cobor pe pământ și îi iau sufletul.

Mama asculta cu lacrimile în ochi și spuse cu glas tremurător:

— Cum poți fi, oare, atât de crudă?

Și Moartea îi răspunse blând:

— Tu nu ești prima care mă crezi atât de crudă și de nedreaptă!... Eu singură nu sunt mulțumită cu soarta mea. Dar Dumnezeu m'a trimis pe pământ să fiu Ingerul morții... Știu cât de mult mă urăsc oamenii... Dar dacă ei ar ști cât e de grea pentru mine solia aceasta, m'ar ierta, poate... Sunt așa de trudită!... Și acum privește aici!

O flacăra se înălța puternic în sus.

— Aceasta-i candela copilului tău. Era să se stingă, dar tu ai însuflețit-o prin ruga ta. Și acum iată și pe a ta.

Și mama, cu lacrimi de bucurie în ochi, văzu în fundul peșterii, într'un colțisor, o lumină albăstruie, mică, gata să se stingă și care pâlpaia aproape întinsă pe piatră.

— Ți-ai scăpat copilul, dar în schimb tu trebuie să-ți dai viața, căci așa sunt orânduite legile împărăției mele.

Și mama primi cu bucurie senină jertfa pentru viața copilului ei.

În clipa aceea, luminița se stinse, cerul se deschise și sufletul mamei fu primit în raiu, alături de toți sfinții.

(Partea treia și cea din urmă, în No. viitor).

OGLINDA DIN MATSUYAMA

— POVESTE JAPONEZĂ —

Intr'un mic sat din Japonia, trăia un tânăr japonez cu soția sa. Ei aveau un copil mic, pe care îl iubeau nespuse de mult.

Eu nu știu numele lor și nimeni nu-l știe; știu numai că locuia în satul Matsuyama din provincia Esigo. Intr'un timp bărbatul trebui să plece la Tokio, capitala țării. Ii era greu să se despartă de ai săi, dar din cauza drumului prea lung nu-i putea lua cu el și deci plecă singur. La despărțire, promise soției și fetiței sale darururi frumoase. Soția, care niciodată nu fusese mai departe decât în satul vecin, era foarte îngrijată de drumul pe care trebuia să-l facă soțul său, dar mândria că el va fi primul din sat care se duce în orașul împăratului, îi copleșea îngrijorarea. Ce lungi i se păreau zilele până la sosirea soțului său, pe care îl aștepta cu mare grijă. Dar iată că ziua mult dorită a venit și pentru sărbătorirea ei, — și ca să-i facă plăcere soțului său — soția îmbracă cea mai frumoasă rochie. Ce fericire pe ea când l'a văzut întorcându-se sănătos și mulțumit la căminul lor drag. Și ce vesel bătea din palme și juca fetița la vederea jucăriilor frumoase pe care tatăl său i le dăruise. Și el le povesti despre toate lucrurile frumoase pe care le văzuse în capitala țării, Apoi întinzând soției sale un obiect lucitor, așezat într'o cutie de lemn, îi zise: „Acesta este un mic dar pentru tine. Uită-te și spune-mi ce vezi!...

Ea luă, foarte mulțumită, obiectul și uitându-se cu mare curiozitate, rămase mirată când văzu pe luciul său o față tânără de femeie, eu buze roșii și ochi lucitor. — „Văd aci o femeie foarte frumoasă”, spuse ea, „și închipuește-ți că are o rochie albastă la fel cu a mea!”

— „Mică neștiutoare”, îi spuse bărbatul său „tu vezi chiar fața ta și acest obiect se numește oglindă, dar la noi nimeni nu a văzut încă așa ceva” Soția era foarte mirată, căci pentru prima dată în viața, văzuse oglindă și fața ei.

Ea nu voia să o întrebuinteze în fiecare zi și o păstra printre lucrurile ei cele mai scumpe.

Trecură mulți ani de fericire pentru acea familie. Cea mai mare bucurie a părinților era fiica lor care se făcuse mare și semăna cu mamă-sa. Nici o fericire însă nu ține la nesfârșit. Intr'o zi mama se îmbolnăvi și îngrijirile fiicei sale, care veghea noaptea și ziua la căpătâiul bolnavei, nu-i puteau ajuta.

Simțind că moare, biata femeie chemă pe fată lângă ea și dându-i oglinda, îi zise: „Scumpa mea copilă, ia acest lucru și după ce eu nu voi mai fi, ori de câte ori vei voi să mă vezi și să-mi vorbești, privește-l și mă vei vedea”.

După ce fiica sa îi făgădui că-i va urma sfatul, bolnava închise liniștită ochii pentru totdeauna.

Copila sa o plânse mult timp și nu uita să privească oglinda în fiecare dimineață și seara spre a vedea pe mama sa. Și o vedea nu slabă și urâtă, ci frumoasă și rumenă la chip cum era înainte de boală.

Ea îi povestea mamei tot ce făcuse în timpul zilei și era fericită când putea să-i spună: „Mamă, eu am fost astfel cum ai vrut tu să fiu”. Intr'una din zile,

tatăl ei auzind-o vorbind, o întrebă cu cine vorbește, iar fata îi răspunse: „Vorbesc cu mama și îi povestesc ce am făcut astăzi după cum m'a sfătuit ea înainte de a muri”. La auzul acestor cuvinte pe bietul părinte îl podidură lacrimile. Se stăpâni însă, pentru a nu turbura credința fiicei sale, spunându-i că în oglindă vede chiar fața ei și nu aceea a mamei sale.

Traducere de Irina Feodosiu.

MODESTIA UNUI SAVANT

Faimosul Duval, bibliotecar al împăratului Francisc I, era cunoscut pentru modestia sa. Intr'o zi un neștiutor îi puse o întrebare la care el răspunse:

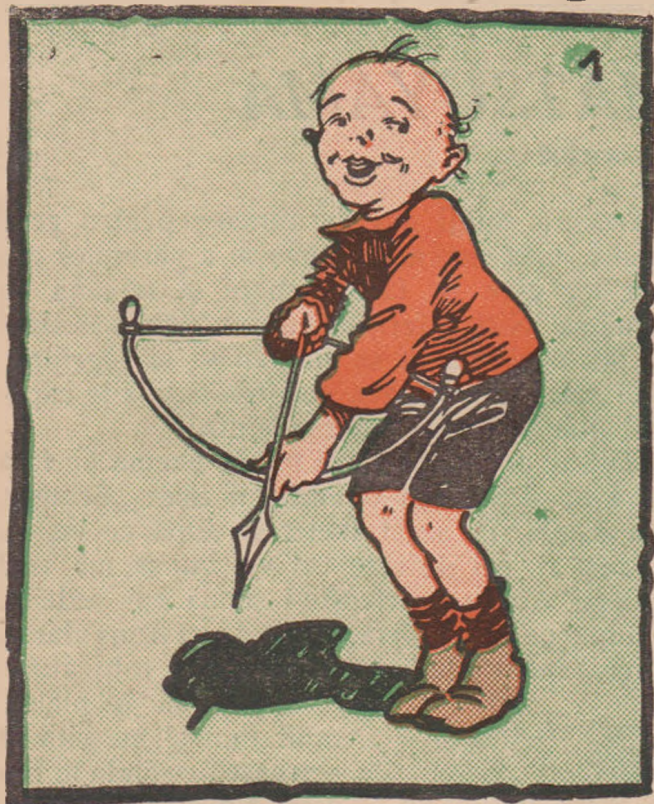
— Nu știu nimic.

— Dar împăratul vă plătește ca să știți, spuse neștiutorul.

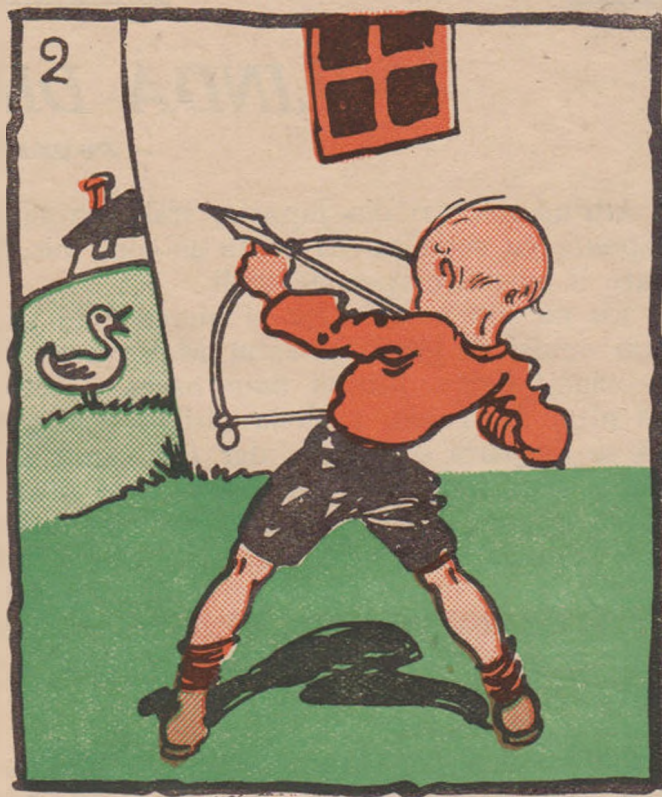
— Împăratul, spuse Duval, mă plătește pentru ceace știu. Dacă m'ar fi plătit pentru ceace nu știu, toate tezaurele imperiului nu i-ar fi ajuns.

Desamăgirea lui Jenică

Eu sunt „Jean cu părul creț“
Ce cu arcul trag isteț.
Eu ochesc atât de bine
Că nu-i altul — zău — ca mine.

Vedeți voi o mică rață
Care-mi stă acum în față?
Dacă vreți să fac dovadă,
O ochesc de-aici din stradă.

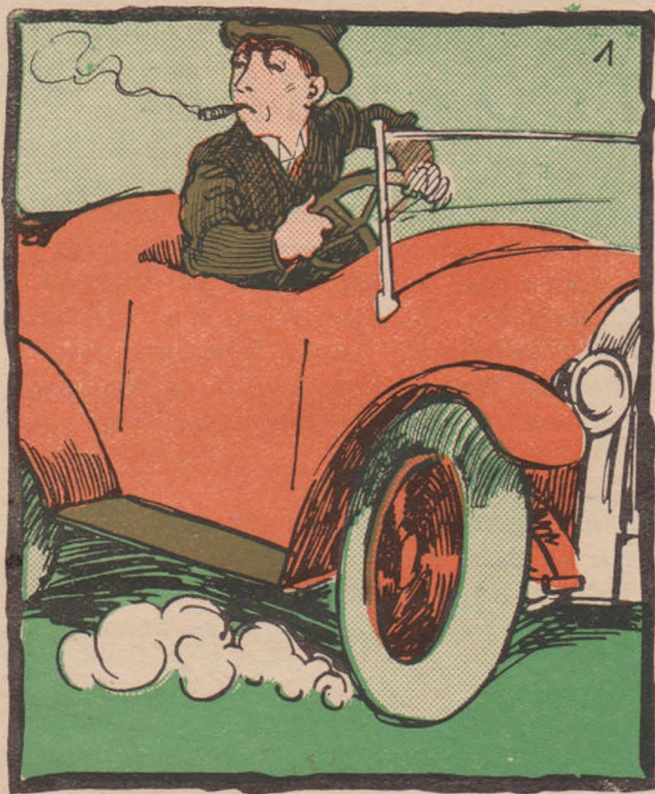

Jean s'așează și ocheste
Și la sigur nimerește:
Minunata lui săgeată
Lute 'n rață e 'mplântată.

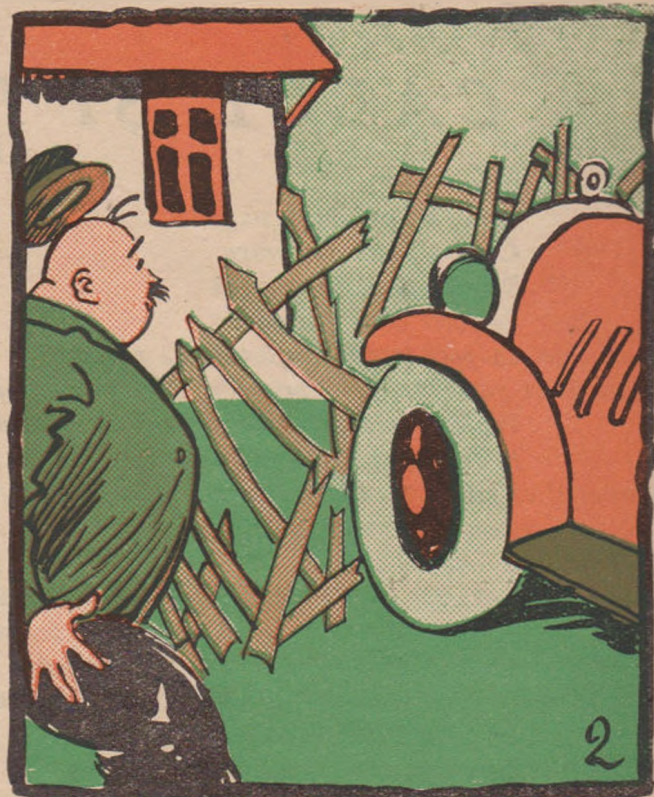

Insă, când la rață sare,
Jean rămâne în mirare,
Căci în loc de-o rață vie
El a dat de-o jucărie.

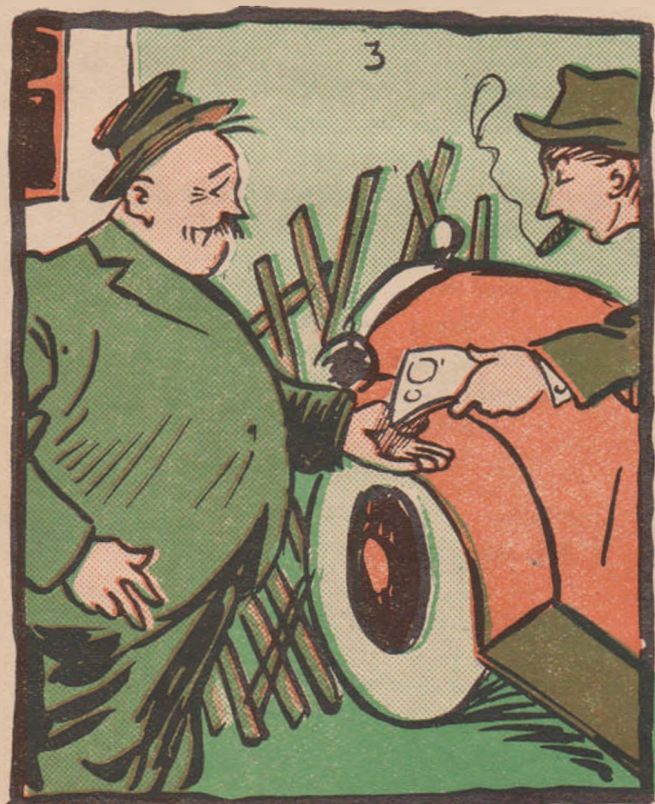
Pățania lui Don Guion

o Don Guion, pe-o zi senină,
Pleacă vesel cu-o mașină;
Și, deși-i șofeur d'un an,
Nu prea-i meșter la volan.

Când dădu ca să conducă,
Zdup! mașina 'ntr'o ulucă!
Ba era să calce 'n grabă
Și pe-un trecător de treabă

Două mii, despăgubire
Li aruncă cu grăbire,
Căci el, om cu frică 'n sân,
L-a crezut pe gard stăpân.

Însă, mare ghinion
A căzut pe don Guion,
Când stăpănu-adevărat
La răcoare l-a purtat.

CALUL ȘI POTCOAVELE

FABULĂ

Intr'o zi, pe când amurgul
Cobora peste dumbrave,
Rumegând alene, murgul
Se răsti către potcoave:

Sunt sătul să port într'una, atârinate de picioare,
Patru mari potcoave grele, prinse 'n cuie: patru fiare!
Pentru toată suferința și durerea și amarul
E de vină potcovarul!

Numai el vă prinde 'n cuie, cu ciocanul - bată-l focul! -
Mie, asta nu-mi convine:
E sclavie, e rușine!

Spuneți: mi-ați adus vreodată voi, potcoavelor, foloase?
Eu - pe cât mi-aduc aminte - numai rele și ponoase
Indurai pe urma voastră! Dar acum sosi dreptatea:
Am să svârl povara voastră și să-mi capăt libertatea!
Și, zicând aceste vorbe,
Cu-o mișcare repede.
Murgul le lovi de-o piatră,
Vrând ca să le lepede...

- «Vai, au zis atunci ele - speriate strașnic. - Cum?
Vrei să pleci în lume singur, să ne lași aici în drum?
Noi (și Dumnezeu e martor!) te-am slujit în totdeauna,
Cu blândețe și credință. Ploaia, glodul și furtuna,
Cum le-ai fi putut străbate, dacă n'am fi fost și noi,
Să te apărăm, cu milă, de băltoace, de noroi?
Uiți că ești stăpânul nostru și că noi suntem doar sclave.
Zis-au bieteles potcoave.

Insă murgul nici o clipă ascultare nu le dete
Și strigă cuprins de furii: Sunteți rele și șirete!
Vreau să fiu ușor ca vântul, când alerg, să par că zbor
N'am nevoie de potcoave și de nici un ajutor.
Astfel zise murgul nostru, asvârlindu-le 'ntr'un șanț,
Și-o porni pe câmp la fugă, ca un leu scăpat din lanț.
Nechezând a voie bună, trepăda mereu hai-hui,
Fără frâu, fără potcoave, fără grija nimănui!
Insă, ce păcat: Pe 'ntinsul câmpului, bătut de soare,
Nu se află pururi numai iarbă țragedă și floare,
Ci mai cresc, cu ele-alături, mărăcini cu țepi tăioase,
Și pe drum mai sunt și pietre ascuțite, colțuroase,
Căci așa-i din cer poruncă, ne 'nțeleasă, dar înaltă:
Bun și rău în lumea asta, să se afle laolaltă!
Astfel, Murgul nostru, sprinten, alergând în goana mare,
Când încoace, când încolo, nu e lucru de mirare,
Că 'n picior, într'o clipită, se 'nțepă 'ntr'un mărăcine,
Ce-i străpunse prin copită pân' la sânge. Numai bine
Cred că nu i-a fost atunci! Iți era mai mare jalea
Când vedeai că nici nu poate ca să-și mai urmeze calea!
Șchiopătând cu ochii umezi, ce păreau că vor a plânge,
Se târî, lăsând în iarbă dâră roșie de sânge!
Greu de tot ajunse, bietul, lângă șanțul cu pricina,
Prea târziu și 'nțelesese nepriceperea și vina,
Căci nici urmă de potcoave nu găsi und' le lăsase

(Cineva trecând pe-acolo, trebuindu-și, le luase!)
Murgul, fără de potcoave, o porni încet spre casă,
Rana lui, d'in clipă 'n clipă se făcea mai dureroasă.
Când, târziu, în grajd ajunse și vent la el, stăpânul,
Îl privi cu luare-aminte și-i grăi 'ntinzându-i fânul:
- Ai umblat fără potcoave, murgule, de capul tău,
Și de-aceea-acum piciorul ți-e rănit așa de rău!

MORALA

Multe lucruri, cari în lume nu-s plăcute și frumoase
Când le ai. Când le pierzi, devin îndată, prețioase!
Și-i ferice de acela care, plin de 'nțelepciune,
Dintru început le știe care-s rele, care-s bune!...

Sandu Brusture-Viroagă.

□ : □

POEZII PENTRU PRIMA TINEREȚE

Toamnă

I

Ramuri se desfac peste lacul gol,
Ramuri se desfac, leneș, pe potmol;
Leneș, pe potmol, pe-auriul lac,
In amurgul trist, ramuri se desfac,
Intonând un cânt.

L'auzit-ați voi ce lin se stingea?
Ce lin se stingea seara prin zăvoi?...
L'auzit-ați voi
Ce lin se stingea?...

Eu l-am auzit și de-atuncea vin
Să-i aud mereu blândul său suspin
Seara lângă lac;
Să privesc cum lin, ramuri se desfac,
Enigmatic semn ce se 'naltă din
Brațe de copac!

II

E plină ca inima mea
Azi, luna, ce falnică sue;
Pe-un cap nemîșcat de statuie
Din ramuri alunec' abea!

Cum trece pe-albastre poteci,
Sub vastele bolții chenare,
O inimă 'n flacări ea pare,
Brăzdând înălțimile reci.

Artur Enășescu.

FUSUL ȘI FURCA

— Fabulă —

Unui fus îi tot plăcea
Ca să supere-o bătrână,
Provocând-o la duel,
Prin aceea, că din mână
Sărea jos și-și desfăcea
Firul lânei după el.

Însă mama lui, — o furcă,
Care nu se prea încurcă,
De-a lui glumă
Peste sumă,
Fără rost și fără drept —
Îl strângea mereu la piept.
Și, cu înțeleapta-i gură,
Îi dădea învățătură :

— Dragul mamei fusișor,
Cum ești tânăr și ușor,
Bine-ar fi acum să 'nveți,
Să fii printre cei isteți,
Și, la treabă când te pui,
Să n'astepti să-ți poruncească
O poruncă-a nimănu,
Sau să te obrăsnicească.
De voești a fi mai harnic,
Ușurezi un trai amarnic,
Iar de muncă de-ți bați joc,
Riști a fi svârlit în foc,
Că-ți găsești ac de cojoc,
Și-atunci zici că n'ai noroc.

Uite, eu, așa bătrână,
Având oasele prea coapte,
Duc ăst caier greu de lână,
De cu zori până 'n noapte.
Și, legată peste mijloc,
Ca un cal strunit la frâu,
Stau la șoldul gospodinei,
Tot mereu înfiptă 'n brâu.

Zi și noapte au lucrat
Și cu mine-au câștigat,
În vieață dulcea pâne,
Vreo trei rânduiri de stăpâne.

Tu, ca să-ți ajungi un țel,
Trabuie neapărat:
Ca să fii ca și un miel,
Blând, supus și-astâmpărat...

Nici nu terminase furca
Dojeneala către fus,
Și acesta, jucând țurca,
Pe podele s'a și dus...

Și, sub pat când s'a întors,
A 'ncurcat tot firul tors.

Iată, însă, că stăpâna
Îi ia urma în neștire,

Și-apucând fusul cu mâna,
Prin mânia ceasului,
Supărată peste fire,
Rupe gâtul fusului...

MORALA

Copilăși din lumea mare,
În a vieții grea cărare,
Sunt necazuri mici și mari,
Cari cer o deslegare.

Ascultați în totdeauna
Sfaturile celor mari,
Căci mândria ce te 'ndeamnă
Să n'ascuți pe cei de sus,
Te va duce la pieire
Cum a dus pe bietul fus.

Ion Țurcanu.

///

Cântec de haiduc

Frunză verde foi de nuc,
M'am făcut, maică, haiduc,
Să cutreer codri-adânci,
Să mă cațăr dârz pe stânci
Și să chiui, să răsune
Văile, ca de furtune:
Ihuhuu! — frunză de nuc,
Că 's, măicușa mea, haiduc.

Foaie de pelin amar,
Mă făcui haiduc doinar,
Tot cu frunze de alun
Dorul inimii să-mi spun,
Să doinesc sub foc de lună,
Luna, prietena mea bună —
Când trec noaptea cu pas rar
Prin păduri, — haiduc doinar!

Cucule, iubite cuc,
Mă făcui, frate, haiduc,
Să fii liber ca și tine,
Să mă 'ndrum spre zări senine,
Pe cărări întortochiate,
Pe sub codri strecurate,
Și să-mi cânt, iubite cuc,
Cântecul meu de haiduc.

Ca o frunză mă usuc,
Eu, cel mai voinic haiduc,
Căci lăsai în sat pe vale
Casa mea, cu multă jale,
Când plecai ca să cutreer
— Fără grijă, ca un greer —
Dealuri, văi și munții suri,
Tăinuitele păduri,
Uitând — crud — în lumea rea
Casa mea, căsuța mea !...

Pavel Nedelcu.

CE SUNT EU?

Ce sunt eu?
Voi vreți a știe?
Și, zâmbind, mă întrebați:
Sunt Român, de vreți s'aflați,
Dela Dunărea-albăstrie.

Ce sunt eu?
Sunt șoim de munte,
De sub Țalnicii Carpați
Și 'n Ardeal am mii de frați
Toți născuți cu stea în frunte.

Ce sunt eu?
Sunt vița mare
Ce Traian a răsădit
Între-Apus și Răsărit,
Stâlpul țării d'apărare.

Ce sunt eu?
Mai vreți a știe?
Sunt din Țalnicii lăstari,
Din eroii legendari
Dela Plevna... Vitejle

Mi-e deviza, o știe-o lume,
Cârtițe din moșoroi,
De n'o știți, aflați și voi
C'al meu nume e-un renume.

Smara.

///

Neamul meu

Neamul meu —
Neam de semizee —
Fu sortit de Dumnezeu
Ca zăgaz
Impotriva tuturor:
Tigri și pantere, lei,
Ce-au pândit și ce pândesc —
În al timpului pervaz —
Să s'arunce, ca 'ntr'un sbor,
Către el,
Către neamul meu
Românesc —
Dornic de lumină,
Plin de vlagă:
Brațe de oțel —
Care luptă vulturește,
Și din greu se străduiește;
Și se 'nchină
Și se roagă !...

Neamul meu —
Suflete de pui de lei —
Fi-va tot mereu
Neam de semizee !...

Cridim.

Cum a devenit cucuveaua pestriță

Poveste din popor

De ce, oare, cucuveaua e pestriță? Să vă spun de ce: fiindcă a fost proastă; a trăit fără a munci, a căutat numai să mănânce și să bea și a stat tot timpul pe o cracă, strigând: „cu-cu-veau“!...

Iată cum i s'a întâmplat nenorocirea:

Mica regină, zâna Sylfa, avea multe griji și treburi. Și câmpiile, și dumbrăvile, și pădurile, toate erau sub supravegherea ei. Gospodăria-i mare, și e greu s'o duci. Și iarba și florile trebuie să le supraveghezi, cum cresc și se deschid. Dar câți gândaci, fluturi, libelule, musculițe, păsăruici, și pe toți trebuie să-i ai în vedere: pe unul să-l mângâi, pe altul să-l liniștești, pe ceilalți să-i împaci...

Bine că o mai ajutau pe regina Sylfa micuții elfi și zâne, altfel nici nu știu, zău, ce-ar fi făcut...

Și toate mergeau bine în regatul Sylfei și toți erau mulțumiți; nu fugeau dela lucru, fiecare își făcea cu spor treaba lui, așa că-ți era mai mare dragul să-i privești...

O singură păsăruică o îngrijea pe regina Sylfa: cucuveaua cea cenușie, atât de modestă la vedere. Prea des se plâneau păsăruicele de ea. Pe toți îi obijduia: prindea câte o păsăruică micuță și-i lua cu de-a sila gândăcelul ce-l prinsese, i-l mânca și încă o mai bătea și pe ea cu aripile. Iar de începeai s'o dojenești, înclina capul la o parte și striga batjocoritor:

— Cu-cu-veau!...

Și aceasta n'ar fi fost încă nimic, dar cucuveaua noastră nici cuib propriu nu și-a făcut vreodată, ci trăia pe unde nimerea; iar când îi venea timpul să ouă, ea își făcea ouăle într'un cuib străin.

Și ce fel de pasăre e aceea care nici de copiii săi nu se îngrijește?

O chema regina Sylfa pe cucuveaua la ea și-i spunea:

— Cum de nu ți-e rușine, cucuvea! Toți se plâng de tine, iar ție nici nu-ți pasă... Ți-ai face, cel puțin, un cuib; uite, ți-arunci ouăle prin cuiburi străine!...

Dar cucuveaua îi răspundea:

— Măria Ta! Nu sunt învățată eu cu astfel de treburi. Am trăit totdeauna ca o cucoană; cum să mă apuc acum de muncă? Și pe urmă nici nu știu eu să muncesc!... Zbura, și-atâta o mai vedeai.

Dar iată că într'o zi vin la regina Sylfa pițigoiful, pitulicea și sticletele: plâng amarnic și-și șterg cu aripioarele ochisorii...

— Apără-ne, Măria Ta, de hoța de cucuvea!... Inchipuește-ți numai ce ne-a făcut... Când venea și ne puneau ouăle ei peste ale noastre, noi răbdam și-i creșteam copiii. Dar acum ea merge și mai departe. A venit adineori la cuiburile noastre, ne-a aruncat jos ouăle noastre și și-a pus în loc pe-ale ei!... Ei, ce hoție este asta!...

Fața reginei Sylfa se întristă; ea chemă imediat pe credincioșii săi elfi și le dădu poruncă s'o găsească imediat pe cucuvea și să i-o aducă în față... Elfii au pornit prin pădure și au găsit-o, dar ea nu se lăsa, nu vroia să meargă la judecata reginei... Cu mare greutate au prins'o, i-au legat aripile cu fire de iarbă, i-au legat și ciocul ca să nu poată ciupi și au adus-o în fața reginei... Cum o văzu regina, bătut, mânioasă, cu piciorușul în pământ și-i spuse:

— Ce faci tu, pasăre rea? Cum de te-ai încumetat să faci o astfel de hoție, să prazi cuiburile altora?

Cucuveaua începu să plângă și spuse:

— Ce să mă fac eu, Măria Ta, dacă singură nu știu să-mi fac un cuib, iar toate celelalte cuiburi sunt pline cu ouă!...

— Învață dela alte păsări, spuse regina; orice păsăruică te va învăța cu plăcere.

— Aș fi bucuroasă, dar nu știu nici cum să'ncep...

— Fă-ți un cuibușor din noroi, spuse rândunica.

— Numai să nu-l faci sus; mai jos e mai bine, spuse pitulicea.

— A, nu; dacă vrei să-ți faci un cuib, fă-ți-l

Dorința lui Nicușor

Nicușor stă în grădină, pe un scaun, lângă masă
Și se uită, cu durere, la o streășină de casă.
Cina-i gata, și să vină, e strigat de a sa mamă,
Însă el, de plâns amarnic, nici n'aude când îl chiamă.

Îngrijată — ca părintii — mama sa, încetșor,
Înspre el plecând, întreabă : «De ce plângi, tu, Nicușor?!»
Printre hohote, răspunde tremurând, par'că, de frică :
«Nu plâng, dal aș vlea mămișo, ca să-mi plinzi o rânduică».

I. Bântea.

cât mai sus, spuse cioara. Și cel mai bine e să-l faci din crenguțe uscate.

— Deadreptul pe pământ e mai fără grijă, spuse ciocârliă.

— Mai bine e să-ți faci un fel de punguliță deasupra apei, observă aușelul.

Cucuveaua zâmbi și spuse :

— Auzi, Măria Ta, câți sfătuitori? Să nu râzi? Mai bine trăiesc eu fără ei!...

— Atunci, pleacă dela noi unde știi, spuse regina; noi n'avem loc pentru tine...

Cucuveaua înclină capul la o parte și zise:

— De ce să plec? Mie și aici mi-e bine!...

Cu-cu-veau!...

N'a răspuns nimic regina la aceste vorbe; a luat un ghiocel, l-a muiat în apă și a stropit cucuveaua din cap până 'n picioare și, unde-au căzut pe penele cucuvelei picăturile, s'au ivit Pete deschise și a devenit cucuveaua pestriță.

— Ei, acum toți au să te cunoască și au să se păzească de tine, spuse regina Sylfa, iar păsăruicile au început toate să râdă, să cânte și să țipe:

— Pestișo! Pestișo!

Se rușină atunci cucuveaua, se repezi într'un tufiș, dădu din aripi și zbură încotro văzu cu ochii.

De-atunci au rămas cucuvelele pestrițe.

Din rusește, de M. Majewski.

Galeria oamenilor mari

FELIX MENDELSSOHN

Celebru compozitor, născut la 3 Febr. 1809 la Hamburg, mort în 1847 la 4 Noembrie. La vârsta de nouă ani era virtuos la pian. De o precocitate uimitoare, și muzicant genial, el compuse la 16 ani o splendidă uvertură pentru visul unei nopți de vară. Opere pentru pian și orchestră: Elie, Paul, etc.

EMANUEL KANT

Ilustru filozof german, născut la 22 Aprilie 1724 la Königsberg, mort la 12 Feb. 1804. Autor al mai multor lucrări foarte apreciate. În lucrarea „Critica rațiunii“ determină marginile cunoștințelor omenești. În Critica rațiunii practice, stabilește pentru om, datoria absolută de a se purta, din punct de vedere moral.

IOSEF LISTER

Medic celebru englez, născut la 5 Aprilie 1827, mort la 11 Februarie 1912. A descoperit virusul puroiului și un bandaj antiseptic pentru răni. De atunci grație lucrărilor sale, s'au putut tămădui răni, cari altedăți erau mor'ale, și să se facă operații fără frică de infecție.

□ : □

Proverbe

In orice lucru să faci ceea ce depinde de tine, iar pentru rest să fii hotărât și liniștit.

Epictete.

.. ..

Tot ce faci, fă-l cât se poate de bine.

Dickens.

.. ..

Omul cel mai perfect e acela care e cel mai folositor celorlalți.

din Coran.

.. ..

Cunoști pe om după stilul său.

Buffon.

.. ..

Virtutea e o putere sufletească care înfrânge răul și face binele.

Lacordaire.

.. ..

Trebuie să 'ncercăm să facem totul din ce în ce mai bine: această ocupație trebuie să ție o viață întreagă.
Regina Christina.

DE-A RĂSBOIUL

— Copii, hai să ne jucăm de-a războiul Românilor cu Turcii...

Nici un zgomot nu se auzea, toți rămăseseră cu ochii țintă și cu codrii de pâine în mână.

Războiul Românilor cu Turcii, îngânărăm noi. Și gândurile noastre ne purtau la câte un tablou din pereți și inima noastră mică, bătea ca la marii eroi. Și atunci ceata se despărți în două și războiul era declarat. Păduricea din spatele curței noastre, începu să tremure. Ostașii strângeau arme și muniții; toți fugeau de colo până colo. Unii făceau arce, alții săbii de nuele, unii căutau coturi de burlane vechi și făceau tunuri, alții... fugeau după pocnitori și peste tot era o învâlmășeală, și-o fierbere care numai la război se poate vedea. Ici, colo, răsunau trâmbițele de carton (dela moși), crăcile trosneau, tinichelele zdrăngăneau și peste toate acestea, se înălța cortul meu făcut din zdrențe și tinichele. Norocul mă ajută să fiu Comandantul Românilor. Aveam o armată compusă din 9 viteji: 4 vânători, 2 călărași, 2 artileriști și un general. Imi așezai tabăra pe o ridicătură de pământ, aflată în mijlocul păduricii. Ah! inimă de Român! Imi înarmai oastea cu arce și săbii pentru vânători și călărași, iar artileriștilor le dădusem tunuri din burlane și drept ghiulele, pocnitori. Steagurile, o prăjină lungă, în care erau îmfipte cârpe de diferite culori, erau așezate înaintea taberilor și păzite cu o gardă puternică de doi vânători și un artilerist, cu tunul lui de tinichea. Puterea armatei stătea în „steagul” oștilor și acela care ar fi pierdut acest scump și sfânt semn al patriei, era învins.

Imi inspectai armata și le spusei planul de luptă. Ce mândru mă simțeam eu, văzându-mi frumoasa mea oaste înarmată până în dinți, cu arme de nuele și împodobită cu coifuri de jurnal, decorată cu hârtie albastră. La vederea ei, ochii mei străluceau și sufletul meu se înălța. Gândul îmi zbura atunci la „Sergentul Grigore Ion din al II-lea Batalion de Vânători, care la 1877, a luat dela Grivița un steag Turcesc”.

O trâmbiță de carton răsună prelung și ascuțit. Câteva pocnitori trosniră lângă cortul meu. Armata mea se înviorase.

Trăsei sabia mea de nuia și strigai înflăcărat către oștire:

— Înainte, vitejii mei, la luptă Vânători și Călărași, înainte soldați, trăiască România!... Ura-a-a! Ura-a-a! Și vitejii mei înaintau cot la

cot, sub ploaia de pocnitori și săgeți. Ne adăpostirăm după o ridicătură de pământ și pregăteam năvala peste tabăra inamicului, ca să-l sdorobim. O! voi zile de glorie ale copilăriei! Imi îmbărbătai ostașii și cu sabia în mână pornii la asalt. Câmpul răsună de strigăte, de comenzi și de poănituri.

— Înainte viteji, înainte Vânători. Înainte-e-e! Dar, vai! Dușmanul ascuns după pomi, ne primi cu o ploaie de săgeți și pocnitori și vitejii mei soldați loviți în față și în coaste, o luară la goană înapoi. Eu însumi prinsesem câteva pocnitori în coiful meu de hârtie și îmi lăsai pe câmpul de luptă moțul albastru de hârtie. Dușmanii se luară după noi. Gândul că-mi voi pierde **steagul țării** și că vor râde **Turcii** de mine mă îngrozea. Ridicai ochii către cer. Tabloul lui „Grigore Ion, Sergent în al doilea Batalion de Vânători”, îmi veni în gând. Atunci împins de o putere nevăzut, mă năpustii cu sabia în mână, lovii în dreapta și în stânga și făcui o lungă brazdă în armata inamică. Dușmanul îngrozit începu să dea înapoi. Armata mea, care fugea înapoi de mânca nori, se puse din nou în linie de bătae, săgețile lor loveau în plin, săbiile lor tăiau în carne vie. Ne apropiară de steagul Turcesc. Aci lupta fu crâncenă. Dușmanii îl apărau vitejește, dar și soldații mei nu se lăsau mai pe jos. Sburau chiverile de hârtie, sburau săbiile de nuele și tunurile artileriștilor trosneau. Dușmanii, desarmați și înghemuiți, începură să ceară pace.

— Ne predăm, ne predăm!

Dădui ordin să se sune din trâmbițele de carton, încetarea luptei. Luai armele dușmanului, luai steagul și strigarăm cu toată puterea:

— Trăiască România. Ura-a-a! Ura-a-a!

Locot. Paul Epureanu.

///

INTREBARE

— „Tată, pot să 'ntreb ceva

„Care-mi este de folos?”

„Și aș vrea grozav să știu!”

Zise Paul cam sfios...

— „Haide, 'ntreabă, dragul tatii...”

Paul, ochii 'n jos își poartă

Și, timid, grăește: — „Tată,

„Când murit-a Marea Moartă?...”

Z. George Buruiană.

PREMIANȚII ȘCOLILOR DIN ȚARĂ

Oscar Ionescu, și Ovid Ștefan Rașiu
Cls. I și III pr., Caracal

Gabriel I. Anastasiu
Cls. II pr., București

Irinel și Dorica Dr. Rachiteanu
Cls. I și III pr., Brăila

Rezultatul concursului de jocuri „Unchiul Niță”

Am încheiat concursul de jocuri, instituit în vară de ghiduşarul nostru „Unchiul Niță”, care se poate mândri de succesul avut.

După concursul bicicletelor și al șaradelor, concursul „Unchiul Niță” își are locul lui de cinste. Zilnic primeam la redacție mulțime de jocuri, care mai de care mai frumoase și mai originale, așa după cum noi am cerut să fie.

N’au fost uitați eroii revistei noastre: buclucașul doctor „Bobârnak”, poznașii „Tudorică și Andrei”, pe care concurenții noștri i-au îmbrăcat într’o haină nouă — probabil de vară — de cuvinte încrucișate. Dintre genurile jocurilor, cuvintele încrucișate stau pe primul plan. Legendarele șarade, anagrame, logografe, au fost uitate aproape cu totul, afară de anumite excepții, destul de slabe.

*

În urma îndelungatei experiențe, apătate la aceste jocuri, să-mi îngăduiți, vă rog, să aduc sfaturile necesare unora dintre concurenți, cari, dacă le vor urma întocmai, suntem siguri că vor umple golurile, ce încă se resimt.

C. Gh. Săndulescu. Nu te supăra că munca nu ți-a fost de astădată încoronată cu succes și n’ai fost premiat; ne facem o datorie lăudând stăruința și munca depusă. Iți urăm mai multă ingeniozitate în încercările viitoare. Jocurile sunt comune. Călăuzește-te după zicătoarea latinească: „*Non multum, sed multa*” nu mult (ca număr) ci mult (în conținut) sau, nu cantitate, ci calitate.

Remus Onoè. Am ales pentru publicare, iar nu spre premiare, metagrama No. 7.

Comandantul vestit e o glorie trecătoare.
Nicołae T. Nicolae. Între condițiunile con-

cursului, una era scrisă cu litere mai mari: *jocurile trebuiesc să fie originale.* Cum rămâne ca „*Stema țării*”, care, de altfel, a apărut în „*Gazeta de Duminică*”?.

Vasile Roscan. Urarea e venită cum nu se poate mai bine, și în numele „Unchiului Niță” îți mulțumesc, însă și acest *însă* e cu bucluc: suferi de o boală comună: întrebuințezi prea multe patrate negre.

Anetta și Corina Jurașcu. Cuvintele, afară de numirile proprii, trebuiesc să fie exclusiv românești. Nu se întrebuințează „*rue*” pentru stradă.

I. Furnica. Se dă mențiune numai pentru frumusețea modelului, iar nici de cum ca joc: multe patrate negre.

*

Acum, terminând aceste rânduri, aducem laudele noastre tuturor concurenților, cari au căutat să-și pună munca și priceperea la contribuție pentru o cât mai sigură reușită a concursului.

La toți le mulțumim pentru interesul purtat revistei noastre, care, în dorința de a cultiva cât mai bine aceste însușiri spirituale, deschide — începând cu al cincilea concurs — premii cu adevărat senzaționale.

L. AL.

Au obținut premii:

I. 300 lei, în numerar: Mircea I. Vasilescu str. G. No. 8, Cartierul C. F. R. Steaua Rom.

II. 200 lei, în numerar, Lizi E. Galia, str. Biserica Alexe 6.

III. 100 lei în numerar, Corneliu Chelaru, str. Carol I, 18, Buzău.

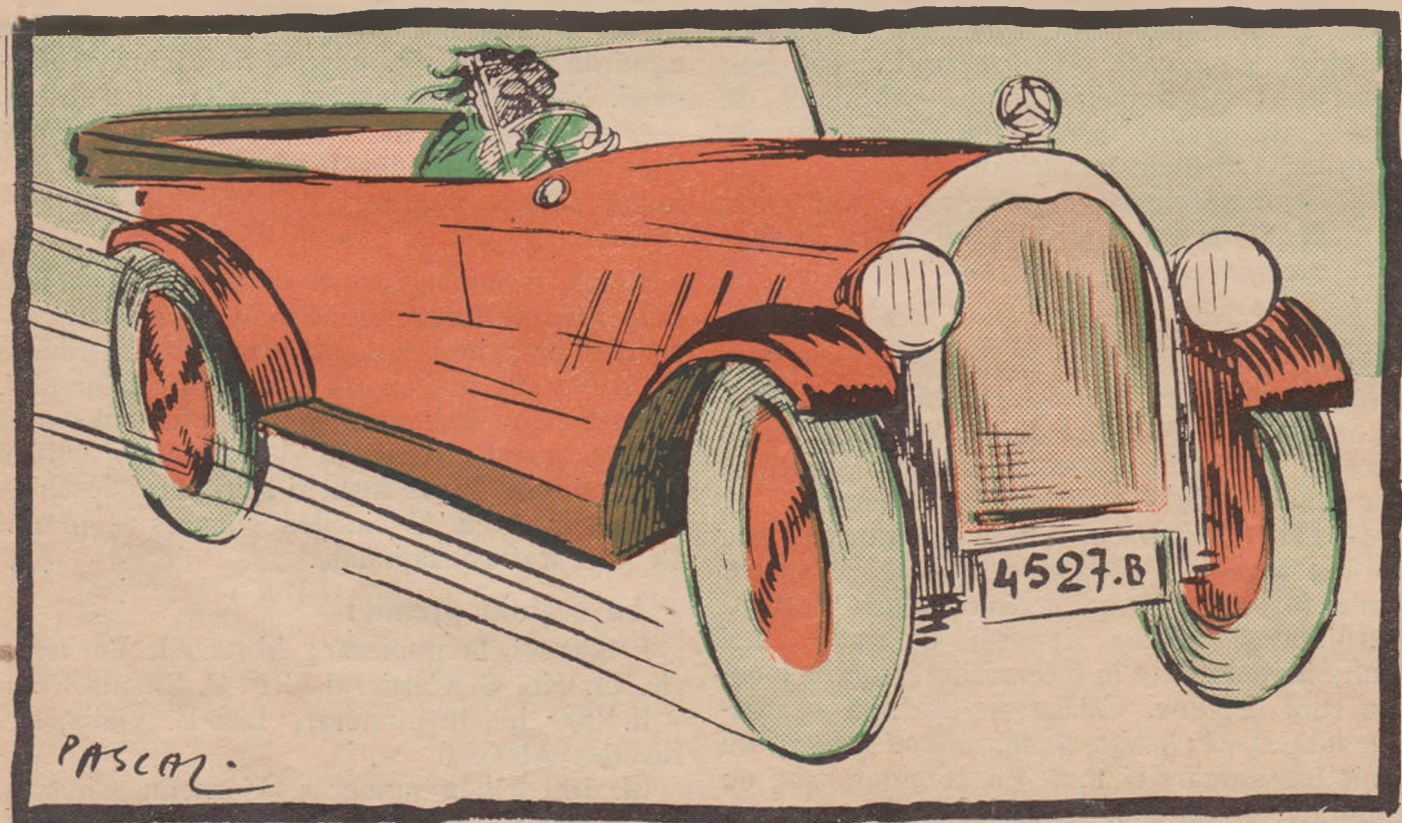
*

În numărul viitor vom publica jocurile premiate și numele celorlalți concurenți.

NEPOTRIVIRE

O mărtoagă prăpădită
Trage — ca o biată vită —
Zece oameni mari, mări vere,
Numai cu un cal putere.

Dar mașina asta este
O făptură ca 'n poveste:
Deși zeci de cai ea are,
Doar un om duce 'n spinare!...